keramiske noter 54/2021
27. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews
redigeret af Gunnar Jakobsen

Bordet er dækket med dansk design. Grethe Meyer · Jens Quistgaard · Ursula Munch[-]Petersen · Erik Magnussen · Ole Jensen. Af Susse Fischer. Turbine [Website: https://turbine.dk], Aarhus 2021. 351 s. ill. litt. register. person- og producentoversigt. ib. 350 kr.

Forfatteren, arkitekt Susse Fischer, skriver bl.a. i forordet: Bordet er dækket med dansk design *er en biografi over fem af vor tids største danske designere og kunsthåndværkere: Grethe Meyer, Jens Harald Quistgaard, Ursula Munch[-]Petersen, Erik Magnussen og Ole Jensen. De har det til fælles, at de alle har formgivet smukke og tidløse brugsting til bordet. Ting, mange af os bruger eller har brugt i vores hverdag uden måske at kende designerne bag eller vide, hvordan tingene er blevet skabt. En del af disse produkter har opnået ikonisk status og er udstillet på nogle af de vigtigste museer i verden. Det er samlerobjekter, og de sælges på auktioner for høje priser. Heldigvis er en del af tingene igen sat i produktion i en rigtig fin kvalitet til glæde for kommende generationer. Det er nogle af de værker, jeg fortæller om. Jeg har for hver af designerne udvalgt de produkter, som jeg synes, beskriver dem bedst. Ting, der har været og er i produktion, men jeg viser også ting, der aldrig kom længere end til prototypestadiet. Mit ønske med bogen er, at føre læseren ind i designernes verden og i genstandenes væsen og tilblivelse.*
...
For mig er det ganske naturligt, at design og mad hænger sammen. Derfor er en del af min bog, der jo primært er en biografi, også en kogebog. Jeg har komponeret et måltid til hver af designerne. Det er nogle af deres livretter, der på denne måde skildrer en side af deres personlighed.
...
Jeg har haft det store privilegium at have kendt Grethe Meyer, Jens Quistgaard og Erik Magnussen. De har været mine venner og kollegaer en stor del af mit voksne liv. Jeg har fulgt med i tilblivelsen af mange af deres produkter og historierne bag og har et nært kendskab til både deres design og deres personlighed. Ursula Munch[-]Petersen og Ole Jensen er mine kollegaer. Jeg er en stor beundrer af deres design og kunstneriske formåen og bruger deres stel i min hverdag. Det er en del af den historie, jeg gerne vil videregive i Bordet er dækket med dansk design.

At jeg har givet forfatteren ordet til indledning skyldes, at forordet sætter rammen for bogen og udtrykker, hvad man vil kunne forvente af bogen.

Jeg synes, at de fem designere er et rigtig fint valg, selv om man godt kan pege på andre, der også har arbejdet med design til bordet i større eller mindre omfang som fx Arje Griegst, der har designet såvel porcelænsstellet Konkylie som glas og bestik samt Gertrud Vasegaard med stellene Gemina og Gemma. Design, der i dag alle er klassikere og efterspurgte af samlere.

Bogens styrke er, at det er en meget personlig bog, hvor forfatteren har kendt/kender de fem udvalgte designere, men det er ikke biografier i egentlig forstand, da teksterne om de fem koncentrerer sig om deres design til bordet. Man får fine og letlæste beskrivelser af designerne, deres idéer, dele af deres virke og arbejdsprocesser samt en beskrivelse af nogle af deres produkter, herunder tilblivelsen af disse, ledsaget af mange smukke fotos af deres design, men hvor man dog ind imellem godt kunne savne nogle detailfotos til understøttelse af beskrivelserne i teksten.

Selv om fotoene er fine og meget æstetiske, så mangler der detailfotos af de af forfatteren beskrevne detaljer, så man ved selvsyn kan se designernes gennemtænkte løsninger, således også den "hankeløse" tepotte fra 1969 af Erik Magnussen. Her må man ty til Henrik Sten Møllers bog "Shortcuts" fra 2007 om "Erik Magnussens design" for at se fotos af udformningen af den hankeløse tepotte. Der er i Susse Fischers bog ofret tre sider med fotos af tepotten, uden at vi visuelt får præsenteret hankeløsningen, som hun ellers på udmærket vis beskriver i teksten. Denne manglende fotografiske understøttelse af teksten er ærgerlig.

Spændende er det, at bogen fortæller om og viser nogle af de prototyper, som aldrig kom i produktion, men også hvad der er gået ud af produktion hos den oprindelige producent, og om designet er overtaget af en ny producent.

Et af de stel, der aldrig er kommet i produktion, er Ursula Munch-Petersens fine jubilæumsstel fra 2000,

som der godt kunne være vist mere af i bogen, og tilsvarende kunne man også have vist hendes service til SAS Business Class fra sidst i 1990'erne, som er en lidt ændret og mindre udgave af enkelte dele af Ursula-stellet, men meget smukt og en nydelse at anvende sammen med bestik af Bo Bonfils og glas af Gunnar Cyrén.

Forfatteren skriver i forordet, at "heldigvis er en del af tingene igen sat i produktion i en rigtig fin kvalitet ..." Om det i alle tilfælde er heldigt med en relancering, er dog tvivlsomt, og det er forfatteren selv inde på. Således gik Ursula Munch-Petersens stel "Ursula" ud af produktion hos Royal Copenhagen i 2003. I 2014 blev stellet relanceret af Kähler Design efter aftale med Ursula Munch-Petersen, men desværre, som forfatteren skriver, "i en mere klodset og tung udgave end det oprindelige stel", hvilket både Ursula Munch-Petersen og forbrugerne var kede af. Først med Rosendahl Design Groups overtagelse af Kähler Design i 2018 kom der gang i at få Ursula-stellet ført tilbage til den oprindelige kvalitet, hvilket er sket til Ursula Munch-Petersens fulde tilfredshed i 2020.

Om relanceringen af Grethe Meyers "Hvidpot" skriver forfatteren, at Coop relancerede stellet i 2004, men "desværre i en tungere og mere klodset udførelse end det originale stel fra Royal Copenhagen". Her mener Susse Fischer vel Den kongelige Porcelainsfabrik, idet stellet allerede blev udviklet i 1972.

Jeg synes, at det er noget søgt at bringe madopskrifter til en tænkt middag for designeren efter artiklen om denne, hvilket gør, at bogen bliver en underlig blanding af designhistorie og "kogebog".

Noteres må det, at forfatteren ikke har det godt med bindestreger i navne, således mangler der allerede på bogens titelblad bindestreg i Ursula Munch-Petersen, som fortsættes inde i bogen, hvor vi både finder Lisbeth Munch-Petersen og Leif Lautrup-Larsen uden bindestreg. Det støder også mit øje, at forfatteren ikke anvender korrekt stavemåde for virksomheder og designere, således skriver forfatteren Den Kongelige Porcelænsfabrik og ikke Den kongelige Porcelainsfabrik, fra 1987 Royal Copenhagen. Rosendahl Design Group bliver til Rosendal Design Group. Rikke Jakobsen [Studio] bliver til Rikke Jacobsen.

Bogen har et "Register" og en "Person- og producentoversigt", som må være udarbejdet af to forskellige personer, idet fx "Munch-Petersen, Ursula", som man normalt ville have anført hende i et register, er alfabetiseret under fornavnet "Ursula Munch Petersen" i selve registeret, mens i Person- og producentoversigten alfabetiseret under "Petersen Ursula Munch, keramiker, 1937-"! I registeret finder man bl.a. også både "Ovnbagt pighvar", "Mayonnaise", hvor sidstnævnte henviser til opskriften på mayonnaise til "Friskkogte fjordrejer med hjemmerørt mayonnaise"; mens "Hellerup" og "Møn" er medtaget fordi Bernadotteskolen ligger i Hellerup og Ursula Munch-Petersen har sommerbolig på Møn, som nævnes i teksten. Her finder vi også "SAS, Scandinavian Airlines, grundlagt 1946". Der er henvisninger til Erik Magnussens "Tepotten" fra 1969, men ikke en eneste henvisning til hans øvrige eller andres tekander, som der er vist adskillige af i bogen. Det virker ikke særlig gennemtænkt, og der er i hvert fald ikke tænkt synderlig meget over anvendeligheden af de informationer, som man får i register og oversigt.

Ærgerligt er den manglende kvalitetssikring af bogen, der, som jeg tidligere har nævnt, absolut er spændende læsning, selv om jeg vil karakterisere den som en coffee table bog.

Gunnar Jakobsen